

La transhumància de bestiar

Per Salvador Elobet

Sense ésser molt important a Catalunya la ramaderia, comparada amb la d'altres indrets, no deixa de constituir una de les principals fonts de riquesa, sobretot a les terres muntanyenques. Per al propi consum de carn no seria pas suficient, de totes maneres, el bestiar que es cria en el seu territori i per això cal refiar-se de l'importació, per tal de nodrir el mercat del principat. I és que, particularment en els darrers anys, el bestiar remugador, d'engreix, va minvant intensament en les terres de la plana, que, més atentes al cultiu de l'agricultura, han arrencat els boscos que les poblaven, en els quals l'herba hi podia créixer per a servir de pasturatge; a més, en altres llocs, com al Vallès Oriental, ha predominat l'explotació de les vaques de llet, que redueix enormement l'engreix d'animals per a l'escorxador. Abans, al mateix Vallès hi havia molts ramats d'ovelles i cabres que ara han estat suplantats en vista a la producció làctica.

Tot això fa que la ramaderia per a l'explotació de la carn s'hagi localitzat a les zones de muntanya. A més, el bestiar de peu rodó, que era una part gens negligible de la ramaderia muntanyenca, ha quedat molt restringida amb l'increment de la tracció de motor, que ha reduït en general la cria i cria de mules i cavalls. A la Cerdanya i a La Garrotxa, per exemple, ha sofert aquesta especialitat una minva extraordinària, que no porta pas camí de deturar-se per retornar al seu apogeu. Així, doncs, és natural que hagi restat a muntanya la part més important dels ramats, car tenen més boscos i erms per a portar-hi les bèsties al pasturatge. Al mateix temps, no havent-hi gaires medis de vida, puix que el clima ni els terrenys no són molt a propòsit per al conreu intensiu d'espècies agrícoles que permeti una bona remuneració dels seus productes, cal cercar en la cria del bestiar la branca principal de la seva economia. Segons la capacitat que el terreny tingui per al conreu de l'agricultura, varia precisament la força intensa de l'explotació ramadera.

A les muntanyes mitjanes de l'interior de Catalunya, on és més probable trobar-hi camps de relativa qualitat per al desenrotllament agrícola i on el clima no és extremat i la composició litològica del sol permet a voltes establir-hi bons terrenys de conreu, deixen endarrera l'explotació comercial del bestiar. Es el que hom pot contemplar, per exemple, a les muntanyes de la Serra de Llevant, en la partió de la Maresma, on un clima temperat i un terreny granític, fàcilment disgregable, ha permès bons camps de conreu que abasten l'atenció principal de les cases de pagès.